

มาตรฐานการศึกษาตามมาตรฐาน

นพเก้า ณ พัทลุง*

การปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ประกอบด้วยด้านโครงสร้าง ด้านระบบบริหารจัดการและการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพและได้รับโอกาสอย่างทั่วถึง แต่ในความเป็นจริงที่โรงเรียนมีมากกว่า 40,000 โรงเรียน ซึ่งมีความพร้อมทรัพยากรและศักยภาพแตกต่างกัน ทั้งๆ ที่ศักยภาพของโรงเรียน ชุมชนและผู้เรียนที่หลากหลาย อีกทั้งประเทศไทยต้องเผชิญกับการแข่งขันในเวทีโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (คณะกรรมการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา, 2546) การศึกษาตามมาตรฐานจึงเป็นมิติใหม่ของการจัดการศึกษาในบริบทของสังคมปัจจุบันดังกล่าว เนื่องจากเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่เน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษา สถานศึกษามีโอกาสในการจัดการศึกษาได้อย่างอิสระ เพื่อความสำเร็จแก่นักเรียนทุกคน ในการพัฒนาความรู้และทักษะที่สำคัญในสถานศึกษาและชีวิตจริง โดยมีมาตรฐานเป็นตัวควบคุม สำหรับการประเมินผลก็ต้องชัดเจน ซึ่งต้องวัดทั้งความก้าวหน้าและความสำเร็จของผู้เรียน และข้อมูลจากการประเมินผลต้องใช้ในการกำหนดการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน นอกจากนั้นมาตรฐานยังช่วยส่งเสริมความสามารถแก่ครูผู้สอนในการพัฒนาความสำเร็จของผู้เรียน

ลำดับต่อไปผู้เขียนขอเสนอรายละเอียดซึ่งเกี่ยวกับการศึกษาตามมาตรฐาน ดังนี้

ความหมายของมาตรฐานและการศึกษาตามมาตรฐาน

ผู้เขียนขอเสนอความหมายของมาตรฐาน (standards) และการศึกษาตามมาตรฐาน (standards-based education) จากนักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

Devies (2000) กล่าวว่า มาตรฐาน แสดงถึงสิ่งที่ผู้เรียนควรรู้และสามารถทำได้ โดยทั่วไปมาตรฐานบรรยายความสำเร็จเป็นเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณ

Stiggins (2000) กล่าวว่า มาตรฐาน คือ การบรรยายคุณลักษณะหรือความคาดหวังในความสำเร็จของผู้เรียน ตามคำจำกัดความของเกณฑ์การปฏิบัติและการตัดสินการประเมินผล

สำหรับการศึกษาตามมาตรฐาน นั้น Sunset Middle School (2000) ได้กล่าวว่า คือ ระบบสำหรับการสอนและการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถ ตามมาตรฐานซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถวัดได้

* เป็นอาจารย์ทุน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ กำลังศึกษาปริญญาเอก ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลักษณะของการศึกษาตามมาตรฐาน

Hawaii Department of Education (2000) กล่าวถึงลักษณะของการศึกษาตามมาตรฐาน ดังนี้

1. บอกถึงสิ่งที่นักเรียนควรจะรู้ สามารถทำได้และเอาใจใส่
 2. กำหนดความคาดหวังระดับสูงสำหรับผู้เรียนทุกคน
 3. กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นซึ่งท้าทายต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษหน้า
 4. กำหนดเป้าหมายสำหรับระบบการศึกษาตามมาตรฐานคือการกำหนดเป้าหมายสำหรับผู้เรียน ซึ่งเน้นไป
- ยังการบรรลุตามมาตรฐาน

องค์ประกอบของการจัดการศึกษาตามมาตรฐาน

Ministry of Education, British Columbia, Canada (2002) กล่าวว่าองค์ประกอบสำคัญในระบบการศึกษาตามมาตรฐาน คือ

1. ความชัดเจน ระบุเจาะจง และเป็นมาตรฐานความรู้ที่สามารถประเมินได้
2. มาตรฐานผลสัมฤทธิ์ (Achievement standards) ส่วนใหญ่อยู่ในรูปของมาตรฐานการปฏิบัติ (performance standards) เกณฑ์/ตัวบ่งชี้ (criteria/indicators) และอุดมคติ (exemplars)
3. ระบบการรับผิดชอบต่อสาธารณะ (accountability) มีคุณค่าอย่างสูงในการส่งเสริมความสำเร็จของนักเรียน นอกจากนั้นโครงสร้างของระบบควรจะสนับสนุนโปรแกรมการอบรมที่มีประสิทธิภาพและพัฒนาผู้สอนครู สนับสนุนข้อมูลในด้านการสอนและการประเมินผลโปรแกรมการให้คำปรึกษาแก่โรงเรียน และโปรแกรมที่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชน

หลักสูตรตามมาตรฐาน

TESOL (2002) กล่าวถึงหลักสูตรตามมาตรฐาน (standards - based curriculum) ไว้ว่า หลักสูตรคือแผนผังหัวข้อที่ครูผู้สอนควรจะสอน เป้าหมายที่ครูผู้สอนควรมีสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียน และแหล่งที่ครูผู้สอนควรใช้ในการสอน หลักสูตรตามมาตรฐานถูกกำหนดขึ้นจากมาตรฐานสาระความรู้ (content standards) หรือมาตรฐานการประเมิน (performance standards) ซึ่งบรรยายสิ่งที่นักเรียนควรจะรู้ในแต่ละระดับชั้น และแต่ละเนื้อหาสาระ ครูผู้สอนต้องใช้หลักสูตรตามมาตรฐานในการตัดสินใจว่าจะสอนเนื้อหาสาระอย่างไรในชั้นเรียน โดยปกติหลักสูตรประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้สำหรับนักเรียน วัสดุอุปกรณ์ที่ควรจะใช้ และวิธีการสอนและการประเมินผล ที่สนับสนุนโปรแกรมการสอน

ลักษณะของหน่วยการเรียนรู้ตามมาตรฐาน

Woodley และ Ferguson (2003 : 6) กล่าวถึงข้อคำนึงในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยประกอบด้วยความมุ่งหวังในการเรียนรู้ที่กำหนด
2. หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วย เน้นความคงทนในการเรียนรู้ (enduring understanding)
3. หน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วยผลการประเมินผลเพื่อวินิจฉัยความรู้และทักษะเบื้องต้นของผู้เรียน
4. ออกแบบการประเมินผลหลังเรียน (summative evaluations) ที่ประเมินความสำเร็จและความคงทนในการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. ออกแบบการประเมินผลระหว่างเรียน (formative assessment) ในด้านทักษะและความรู้ที่นักเรียนควรได้รับ เพื่อความสำเร็จ ในการประเมินผลหลังเรียน
6. หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยกล่าวถึงการประเมินผลตามความมุ่งหวังของการเรียนรู้
7. หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยใช้วิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย
8. หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยใช้วิธีและเครื่องมือประเมินผลที่หลากหลาย
9. หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยมีความสมดุลในการประเมินผลในระหว่างทักษะและความรู้

การประเมินผลตามมาตรฐาน

บริบทของการศึกษาตามมาตรฐาน (standards-based education - SBE) มักจะสัมพันธ์กับการประเมินผลตามมาตรฐาน (standards-based assessment) ซึ่ง Wyoming Department of Education (1998) ได้กล่าวว่าการประเมินผลตามมาตรฐานเชื่อมโยงกับสิ่งที่จะสอนหลักสูตรและการทดสอบเป็นสิ่งที่คู่กัน การประเมินผลตามมาตรฐานถูกออกแบบเพื่อวัดความสามารถของผู้เรียนตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ การทดสอบตามมาตรฐานมักจะประเมินผลการปฏิบัติโดยให้นักเรียนแสดงทักษะการคิดในระดับสูงมากกว่าการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ

Black และ Wiliam (1998) กล่าวถึงหลักในการประเมินผลไว้ ดังนี้

1. การประเมินผลการเรียนรู้ควรเป็นส่วนประกอบของการวางแผนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
2. การประเมินผลการเรียนรู้ควรเน้นว่าผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างไร
3. การประเมินผลการเรียนรู้ควรได้รับการตระหนักว่าเป็นจุดสำคัญของกิจกรรมในชั้นเรียน
4. การประเมินผลการเรียนรู้ควรได้รับการพิจารณาว่าเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับครูผู้สอน
5. การประเมินผลการเรียนรู้ควรเป็นสิ่งที่มีความหมายและมีความหมายเพราะการประเมินผลมีผลต่อความรู้สึกของผู้เรียน
6. การประเมินผลการเรียนรู้ควรตระหนักถึงความสำคัญต่อแรงจูงใจของผู้เรียน
7. การประเมินผลการเรียนรู้ควรสนับสนุนเป้าหมายการเรียนรู้
8. ผู้เรียนควรได้รับการแนะนำที่สร้างสรรค์เกี่ยวกับวิธีพัฒนาตนเอง
9. การประเมินผลการเรียนรู้ควรพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการประเมินผลตนเอง ที่มาจากการสะท้อนความสามารถของตนเองและจัดการตนเอง
10. การประเมินผลการเรียนรู้ควรตระหนักถึงความสำเร็จของนักเรียนทุกคน

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. 2546. “โรงเรียนรูปแบบใหม่” ที่มา : <http://www.moe.go.th/5TypeSchool/index.html>, 20 กรกฎาคม 2546
- Black, P. and Wiliam D. 1998. “Inside the Black Box: raising standards through classroom assessment”. Available: <http://www.pdkintl.org/kappan/kbla9810.htm>, July 20, 2003.
- Devies, A. 2000. Making Classroom Assessment Work. Merville: Connections Publishing.
- Hawaii Department of Education. 2000. “What Does a Standards-Based School Look Like?” Available: <http://doe.k12.hi.us/standards/aboutstandardsbasededuc.htm>, July 20, 2003.

- Ministry of Education, British Columbia, Canada 2002 **Achievement Standards Branch**. British Columbia: Ministry of Education, British Columbia.
- Stiggins, R.J. 2000. "**Course4: Assessment for learning. Washington state Skill Standards**". Available: <http://www.waskills.com>, July 20, 2003.
- Sunset Middle School. 2000. "**Standards-Based Education**". Available: http://www.stvrain.k12.co.us/SMS/school_policies/sbe.html, July 20, 2003.
- TESOL: **Teachers of English to Speakers of Other Languages**, 2002. Available: <http://www.tesol.org>, July 20, 2003
- Woodley, L. and Ferguson, A. 2003 "**Standards - Based Assessment: A Model**" Available: <http://www.curriculum.org>, July 20, 2003.
- Wyoming Department of Education. 1998. "**The Wyoming Comprehensive Assessment System Design Report**". Available : <http://legisweb.state.wy.us/school97/post/reports/design.html#Q&A>, July 20, 2003.
- Stiggins, R.J. 2000. "**Course4: Assessment for learning. Washington state Skill Standards**". Available: http://www.waskills.com/pdfs/professional_tech/4AFL.pdf.